

Historia Miasta

Pierwszym pewnym dokumentem potwierdzającym istnienie Łańcuta jest bulla papieża Grzegorza XI z 28 stycznia 1378 roku, w której istniejącemu wówczas konwentowi dominikanów, m.in. w Łańcucie, powierzono pełnienie funkcji misyjnych na Rusi. Łańcut, jako miasto występuje po raz pierwszy w 1381 roku w dokumencie lokacyjnym wsi Langenau wydanym w Łańcucie przez Ottona z Pilczy. Datę lokacji miasta na prawie magdeburskim wiąże się z rokiem 1349. W tym roku istniał w Łańcucie drewniany kościół pod wezwaniem św. Barbary i według tradycji kościelnej z tą datą wiąże się początek parafii lokację Łańcuta – nadanie praw miejskich przez króla Kazimierza Wielkiego. Pierwszym właścicielem miasta był Otton z Pilczy - Pilecki herbu Topór, który otrzymał dobra łańcuckie od Kazimierza Wielkiego za zasługi w czasie pełnienia funkcji starosty ruskiego. Siedziba Pileckich mieściła się na terenach, gdzie dziś wznoszą się budynki probostwa. W rękach tego rodu Łańcut znajdował się do 1586 roku. Kolejnymi jego właścicielami byli: Stadniccy, Lubomirscy i Potoccy - aż do 1944 roku. Za czasów Pileckich miasto leżące na ważnym szlaku handlowym przeżywało okres rozkwitu. Już w 1406 roku łańcuckim czeladnikom tkackim nadany został statut, na którym widnieje pieczęć radziecka Miasta Łańcuta przedstawiająca św. Michała zabijającego smoka - godło to przetrwało wieki i stało się herbem miasta. Pomyślnemu rozwojowi Łańcuta dodawały splendoru liczne wizyty koronowanych głów: Kazimierza Wielkiego, Władysława Jagiełły, Księcia Witolda, Zygmunta Luksemburskiego i Zygmunta Starego. Około roku 1586 Anna z Sieniawskich Pilecka zamieniła za długi dobra łańcuckie ze Stanisławem ze Żmigrodu - zwanym później „diabłem łańcuckim”. Awanturniczy tryb życia Stanisława Stadnickiego doprowadził w 1608 roku do całkowitej ruiny dworu oraz znacznego zubożenia Łańcuta. Po śmierci Stanisława, jego synowie odbudowali swoją siedzibę poza granicami miasta – w miejscu, gdzie wznosi się obecny Zamek. Zadłużone dobra łańcuckie odkupił w 1629 roku od Stadnickich Stanisław Lubomirski. Rodowi temu zamek zawdzięcza dzisiejszy kształt, jego uświetnienie i przekształcenie łańcuckiej fortecy we wspaniałą rezydencję o charakterze pałacowym. W ich posiadaniu Łańcut pozostaje do 1816 roku. Wtedy to po śmierci Księżnej Marszałkowej Izabeli Lubomirskiej sukcesorami dóbr łańcuckich zostali dwaj wnukowie - Alfred i Artur Potoccy. Po podziale majątku Alfred ustanowił ordynację, w której rządy do 1944 roku sprawowali Potoccy. Od początku przejęcia dóbr Potoccy rozpoczęli ożywioną działalność gospodarczą i budowlaną. Dzięki temu od połowy XIX wieku Łańcut zaczął dźwigać się z upadku. Potoccy uruchomili browar, fabrykę likierów i rosolisów, rafinerie spirytusu, cukrownie, spichlerze, chmielarnie. Do rozwoju miasta w znacznym stopniu przyczyniła się również budowa linii kolejowej Kraków - Lwów. W 1910 roku w Łańcucie zamieszkiwało około 5,5 tys. mieszkańców - z czego 1/3 stanowiła ludność pochodzenia żydowskiego. W dziesięcioleciu międzywojennym miasto popadło w zastój, wiodąc żywot prowincjonalnego miasteczka. Podczas dwóch wojen światowych Łańcut nie poniósł większych strat materialnych, natomiast, natomiast duże straty w ludności szczególnie żydowskiej. Dynamiczny rozwój miasta nastąpił po roku 1945. Wybudowano wodociągi miejskie,

rozbudowano urządzenia wodno-kanalizacyjne, powstały nowe osiedla mieszkaniowe, rozbudowano i wybudowano nowe zakłady przemysłowe, obiekty kulturalne i oświatowe. Dzięki temu Łańcut zaczął pełnić rolę regionalnego ośrodka administracyjnego i gospodarczego. Równocześnie wzrosło znaczenie miasta na turystycznej i kulturalnej mapie województwa i kraju.

Położenie i infrastruktura

Miasto Łańcut jest siedzibą powiatu, ważnym ośrodkiem kulturalnym, oświatowym i turystycznym regionu. Atrakcyjne położenie miasta przy trasie tranzytowej z Zachodu na Wschód, sąsiedztwo Rzeszowa – stolicy województwa podkarpackiego, niewielka odległość od przejścia granicznego z Ukrainą, jak również potencjał ekonomiczny są gwarancją dalszego rozwoju miasta .

W mieście funkcjonuje kilka tysięcy podmiotów gospodarczych, z których większość należy do sektora prywatnego. Dominuje przemysł spożywczy, odzieżowy, handel i usługi. Do największych podmiotów gospodarczych należą Fabryka Śrub „Śrubek” S.A., Fabryka Wódek „Polmos Łańcut” S.A., Zakłady Odzieżowe „Vipo”. W mieście działają 4 zespoły szkół średnich, 3 licea ogólnokształcące, 4 szkoły podstawowe, 2 gimnazja, a także Szkoła Muzyczna I i II Stopnia. Miasto od lat inwestuje w rozwój infrastruktury komunalnej budując sieć kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, ciepłowniczej, drogowej, rozbudowując zaplecze oświatowe i infrastrukturę turystyczną.

W ostatnich latach w Łańcucie powstało Centrum Sportowo– Rekreacyjne, w skład którego wchodzi hala widowiskowo – sportowa z zapleczem oraz kryty basen sportowy, stanowiące dziś doskonałą bazę do rekreacji, jak też do uprawiania sportu wyczynowego. Z myślą o rozwoju, Burmistrz Miasta poszukuje inwestorów zainteresowanych lokowaniem w Łańcucie swego kapitału. Preferowane dziedziny inwestycji to: rozbudowa bazy turystyczno – hotelarskiej, rozbudowa i modernizacja drogi szybkiego ruchu E-4, przemysłowe /przemysł spożywczy, odzieżowy, chemiczny, elektromaszynowy/ dające nowe miejsca pracy.

Turystyka

O turystycznej atrakcyjności Łańcuta decyduje przede wszystkim unikatowy w skali światowej zespół zamkowo - parkowy, odwiedzany każdego roku przez blisko 300 tys. turystów z kraju i zagranicy. W 1995 roku obiekt ten zgłoszony został do udziału w programie UNESCO pn. „Szlaki Zamków Europy Środkowowschodniej”. W roku 2002 Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową uznał Łańcut za jedno z najbardziej atrakcyjnych miast pod wzg. inwestycyjnym na Podkarpaciu . Łańcut jest miejscem poważnych spotkań , kursów , seminariów o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Gościł wiele wybitnych osobistości świata politycznego, gospodarczego i kulturalnego. Do najbardziej znanych należy spotkanie 9 prezydentów państw inicjatywy środkowoeuropejskiej, które odbyło się w 1996 roku oraz spotkanie prezydentów Litwy, Ukrainy i Polski w 1998 roku. Spotkania te są jak gdyby nawiązaniem i kontynuacją wielkich historycznych spotkań możnowładców w sprawach gospodarczych, które miały miejsce w XV wiecznym Łańcucie. Łańcut jest współinicjatorem powstania "Stowarzyszenia Historycznych Miast Europy" zrzeszającego miasta w których odbywały się spotkania prezydentów (Levoča , Litomyśl , Piran , Keszthely). Głównym zadaniem stowarzyszenia jest promocja miasta w Europie, wzajemna współpraca i wymiana kulturalna. W celu promowania miasta i regionu w kraju został powołany Łańcucko-Leżajski Związek Gmin Turystycznych, którego priorytetem jest promocja turystyki, ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska naturalnego.